

KOPRSKI FRANČIŠKAN

P. HIJACINT REPIČ, ZBIRALEC

IN PISEC HAGIOGRAFIJE

DIANA KOŠIR

Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Koper, Slovenija
diana.kosir@zrs-kp.si

Prispevek prinaša vpogled v hagiografsko delo patra Hijacinta Repiča iz koprskega samostana pri sv. Ani. Večina njegovih zapisov o svetnikih je bila objavljena v verski reviji *Cvetje z vertov sv. Frančiška* (1881–1916), v kateri je redno objavljajal. Članke sem zbrala in analizirala po obsegu, izvoru (avtorstvu) in vsebini. Posebej sem se posvetila članku o bl. Monaldu Koprskem (1909), ki je nastal na podlagi patrove izvirne latinske študije *De B. Monaldo de Iustinopli (Capodistria)*, objavljene v *Archivum franciscanum historicum* (Firence, 1908). Besedili o Monaldu sem primerjalno analizirala skozi štiri elemente »hagiografskega diskurza« (Van Uytfanghe 1993, 2011).

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.ff.9.2023.16](https://doi.org/10.18690/um.ff.9.2023.16)

ISBN
978-961-286-778-2

Ključne besede:

Koper,
frančiškan Hijacint Repič,
hagiografija,
Cvetje z vertov
sv. Frančiška,
hagiografski diskurz,
Monald Koprski

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.ff.9.2023.16](https://doi.org/10.18690/um.ff.9.2023.16)

ISBN
978-961-286-778-2

Keywords:

Koper,
friar Hijacint Repič,
hagiography,
Cvetje z vertov
sv. Frančiška,
hagiographic discourse,
Monald Koprski

FRIAR HIJACINT REPIČ FROM KOPER, COLLECTOR AND WRITER OF HAGIOGRAPHY

DIANA KOŠIR

Research Center Koper, Koper, Slovenia
diana.kosir@zrs-kp.si

The article gives an insight into the hagiographical work of friar Hijacint Repič from the Koper monastery at St. Ana. Most of the writings about the saints were published in the religious journal *Cvetje z vertov sv. Frančiška* (1881–1916), where he published regularly. The articles have been collected and analysed according to their volume, origin (authorship) and content. I paid special attention to the article on bl. Monaldo Koprski (1909), based on the friar's original Latin study *De B. Monaldo de Iustinopli (Capodistria)*, published in the *Archivum franciscanum historicum* (Florence, 1908). Texts about Monaldo were compared and analysed on the basis of the four elements of »hagiographic discourse« (after Van Uytfanghe 1993, 2011).

1 Uvod

Hagiografski teksti že od srednjega veka dalje predstavljajo pomemben del svetniškega kulta in kot zapisana dediščina ohranjajo spomin na svete. Od 19. stoletja dalje se pojem hagiografija (skovanka iz gr. *hágios*, »svét«, in *graphē*, »pisanje«) uporablja za (literarna in neliterarna) besedila o zgledelem krščanskem življenju svetnikov, ki v ospredje postavljajo *virtus*,¹ tj. njihove kreposti in nadnaravne čudodelne moči, ki so jih bili deležni od Boga. Tej definiciji sledi Head (2001: xiv), ki hagiografijo opredeli kot »pisanje o svetnikih« in hkrati opozori na zvrstno in žanrsko pestrost tovrstnih besedil. Delehaye (1907: 2) za hagiografsko delo opredeli tisto, ki je hkrati verskega in poučnega značaja z namenom spodbujanja kulta češčenja svetih. Prav tako poudarja, da delo hagiografa ni nujno utemeljeno v zgodovinskem kanonu, zato lahko obstaja v najrazličnejših formah, od narativne do verzne kompozicije. Pred biografijo so v ospredju čudežni dogodki² kot znak božje moči in milosti, ki je prišla na Zemljo preko Božjega služabnika. Svetniški kult tako krepijo žanrsko raznovrstna besedila, ki formalno in/ali vsebinsko ustrezajo namenu glorifikacije in ohranjanja spomina na življenje in delo svetih: (literarna ali znanstvena) biografija, pasijon, martirologija (tj. koledarski katalog svetnikov), epitaf, pridiga, himna, legenda, anekdota, zbirka čudežev, pričevanj in videnj; pismo, poročilo o odkritju ali prenosu relikvij, preiskava o življenju kandidata za kanonizacijo in kanonizacijski akt (Head 2001: xiv; Koron 2016: 240–241; Movrin 2016: 82).

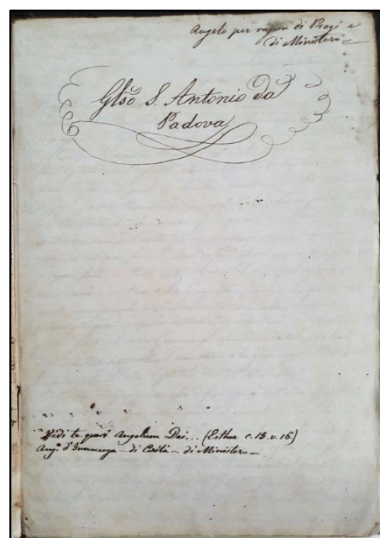
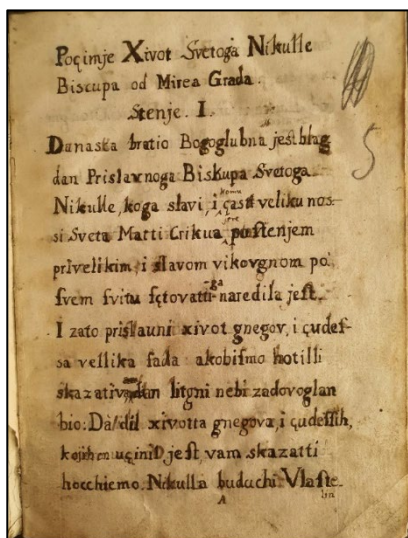
Med sodobnimi teoretiki, ki skušajo natančneje definirati zvrstno hibridno pisanje o svetnikih, Van Uytfanghe namesto doslej uporabljanega predloga pojem »hagiografski diskurz« (fr. *discours hagiographique*). Ta je v nekaterih postavkah splošnejši,³ definiran s prisotnostjo štirih elementov: a) osebnost, ki je bodisi

¹ Latinska beseda *virtus* pomeni oboje, vrlino in moč.

² Da je bila natančna datacija in točnost zgodovinskih podatkov drugotnega pomena, potrjuje tudi Delehaye (1905: 70), ko pravi, da pisci srednjeveških hagiografij praviloma niso želeli razkriti virov informacij. Posledično so bila nekatera dela bližje leposlovju (fikciji) s poučno in razvedrilno vsebino. Avtorjev namen je bil osvetliti versko resnico ali moralno načelo z zgledom svetniškega življenja mučenca oz. asketa, ne da bi eksplicitno trdil, da so navajana dejstva zgodovinsko utemeljena in *resnična*. Problem se je pojavil pri poznejši klasifikaciji del, ki prepletajo elemente biografije in panegirika, meja med *zgodovinskim* in *fiktivnim* pa je težko določljiva (prav tam: 62–68). Historiografski diskurz v 12. in 13. stoletju je v težnji po realističnem in faktografskem prikazu političnih dogodkov izpodrinil iz zgodovinopisja (*historiae*) transcendentno in nadnaravno (Bog, čudeži, prerokbe, videnja ipd.). Tako so se pripovedi o čudežnem znašle v posebnem novem žanru, hagiografiji (Schmitt 1984: 296). V 18. in 19. stoletju se je skupaj z napredkom zgodovinopisja in literarne zgodovine povečalo zanimanje za biografije, sploh za znanstvene z natančnim dokumentiranjem virov (Koron 2016: 240).

³ V izogib terminološki zmedbi (termin »hagiografija« se je vzporedno uporabljal tudi za poganske tekste) je predlagal razširjeno pojmovanje, ki vključuje tudi stilno in vsebinsko sorodna dela, ki niso utemeljena v krščanstvu (Movrin

božanska bodisi v odnosu z Bogom; b) subjektivno in stilizirano besedilo glede na historično stvarnost; c) poudarjena performativna funkcija jezika pred informativno, saj pisec z izpostavljanjem krepostnih dejanj posameznika idealizira in ga postavlja za zgled, namen besedila pa je vzgojni; č) teme in arhetipi iz ljudskega izročila o vrlinah in čudežih, ki podkrepijo stilizacijo. Van Uytfanghe, enako kot predhodniki, ugotavlja, da lahko tovrstni teksti spadajo k različnim žanrom in so zvrstno-vrstno raznoliki (1993: 146–149; 2011: 37–43).

Slika 1 in 2: Hagiografija iz Repičeve arhivske zapuščine

Vir: SIKKP, fond Hijacint Repič, št. 5, mapa »XI G«

Nekatere sodobnejše študije opazujejo hagiografijo skozi prizmo njenega odmeva v družbi in selijo pojem *svetništva* na polje popularne kulture.⁴ Schmitt (1983) hagiografski tekst (fr. *texte hagiographique*) razume kot pripoved s težnjami poučne kulture in folkloristike in tudi kot ritual, zabavo in romanje, kjer od ravni teksta kot zapisanega besedila vstopimo v ustno, glasbeno, ikonično in gestikularno izročilo. Opazen je odmik od *zlate legende* svetnika, glede na svetniški kult, ki se je v dvatisočletni krščanski tradiciji ohranil z rituali, obrednimi slovesnostmi, češčenjem

2016: 81). Hagiografski diskurz, ki se lahko najde v najrazličnejših besedilih, je na kratko »diskurz o vrlinah in čudežih« (v Koron 2016: 244). Van Uytfanghovo shemo štirih elementov hagiografskega diskurza je Alenka Koron (2016) prilagodila »horizontu kulturnega nacionalizma« in raziskala, v kolikšni meri zgodnje biografije o Prešernu konstruirajo podobo »kulturnega svetnika«.

⁴ Npr. študije zbrane v publikaciji *Les saints et les stars: le texte hagiographique dans la culture populaire* (Schmitt 1983).

relikvij (in srednjeveškimi trgovanjem z njimi), podobami, gestami, procesijami, hvalnicami, priprošnjami v molitvi in pesmi (prav tam).

Eden takih gorečih častilcev svetnikov je bil p. Hijacint Repič, koprski frančiškan, ki je pri vzgojnem in moralnopoučnem delu posegal po zgledih iz življenja svetnikov. Na to kažejo njegove številne objave v verskem tisku kot ohranjeni rokopisi v arhivski zapuščini v hrvaškem (sv. Nikolaj, sv. Anton Opat Puščavnik in sv. Magdalena) in italijanskem jeziku (sv. Anton Padovanski).⁵

2 Hijacint Repič

Frančiškanski pater Hijacint (Anton) Repič, rojen 9. julija 1863 v Šturjah pri Ajdovščini, je večino svojega življenja preživel v samostanu sv. Ane v Kopru, ki je spadal v takratno hrvaško provinco sv. Hieronima.⁶ Prva mašniška leta je preživel v samostanu na hrvaškem otočku Košljunu, od koder je bil l. 1894 premeščen v Koper in tam bival do smrti. Pater Repič je imel v samostanu poleg liturgije različne zadolžitve: skrbel je za samostansko knjižnico,⁷ bil je arhivar, kronist, organist ter jezikovni in moralni vzgojitelj novincev, ki so v koprski noviciat prihajali iz celotne Istre (več v Korošak 2006: 7–20; Mikolič 2019: 18–31; Navernik 2019: 38–50, 2020; Smolej 2013). Poleg slovenskega jezika je obvladoval tudi hrvaški, italijanski, latinski in nemški jezik – prevajal je molitve, verska in obredna besedila ter življenjepise svetnikov, skratka vse, kar mu je lahko služilo pri liturgiji. Njegova arhivska zapuščina obsega rokopise in korespondence v vseh omenjenih jezikih.

V letih 1881–1916 je Repič sodeloval pri krščanski reviji *Cvetje z vertov sv. Frančiška*, ki jo je urejal njegov prijatelj in znan jezikoslovec p. Stanislav Škrabec. Skupno je objavil ok. 130 člankov različnega obsega.⁸ Prvi del prispevka prinaša popis in analizo izbranih člankov, ki jih vsebinsko lahko umestimo v hagiografijo, v drugem delu pa sem se ukvarjala z Repičevo izvirno študijo in člankom o blaženem Monaldu

⁵ Patrovo arhivsko zapuščino, ki jo je popisala Vilma Krapež (1989), hrani Domoznanska oddelka Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper (SIKKP, fond Hijacint Repič). Hagiografij v rokopisih po prvih grafoloških analizah ni napisal Repič, jih je pa najverjetneje prejel v dar in jih uporabljal ob češčenju svetnikovih godov.

⁶ Tako je bilo do leta 1920, ko je z Rapalsko pogodbo tudi koprski samostan prešel pod pristojnost beneške province. Po 2. sv. vojni je spadal pod zadrsko provinco do leta 1954, ko ga je oblast nacionalizirala in za nadaljnjih 50 let spremenila v zapore (franciskani.si).

⁷ Dopolnil je katalog samostanske knjižnice in popisal prvotiske, urejal je zbirke, odkril je fragmente antičnih rokopisov v grščini in latinščini iz 15. stol. (Cherini 1993 v Štoka 2017: 140; Ziliotto 1903 v Štoka 2017: 111; Štoka 2017).

⁸ Repičeve članke je prvič popisal p. Bruno Korošak (2006); v raziskavi sem seznam pregledala in dopolnila.

Koprskem. Besedili sem primerjala z vidika sodobne teorije o hagiografskem diskurzu (po Van Uytfanghu), tako da sem opazovala prisotnost predpostavljenih štirih elementov. Na koncu sem preverila tudi prisotnost Monaldovega kulta češčenja.

3 Repičeva hagiografija v reviji *Cvetje z vertov sv. Frančiška*

3.1 Analiza člankov

Večina Repičevih hagiografskih besedil je bila objavljena v krščanski reviji *Cvetje z vertov sv. Frančiška* (v nadaljevanju *Cvetje*), kjer se je podpisoval s kratico P(ater). H(ijacint). R(epič). Analizirala sem skupno 31 besedilnih enot, ki govorijo o svetnikih, in sicer po obsegu, vsebini in izvoru (avtorstvu).

Od skupno 31 besedil je: 20 kratkih (v obsegu do 2 strani), 7 srednje dolgih (3–10 strani) in štiri so dolga (nad 10 strani).

Vsebinska analiza besedil (po obsegu):

- a) Kratka besedila: sv. Anton Padovanski (prevod dveh člankov iz italijanskih časopisov; pričevanje o aktualnih čudežih); prenos relikvij bl. Monalda Koprškega; življenjski zgled (sv. Oče Leon XIII, čast. Marija Agredska, bl. Jakob Strepar, sv. Večeslav, sv. Ivana Frančiška, grofinja Šantaljska; čast. Katarina, angleška kraljica; p. Ludovik iz Aracila, sv. Leonid, sv. Frančišek); Ana od Križa, sv. Peter Marielux (dogodek mučeniške smrti); bl. Pavla Gambarar (zgled, čudeži, češčenje); sv. Hijacinta Mariskoti (čudež), sv. Frančišek Saleški (dogodek), bl. Janez Lobedav (čudež) idr.
- b) Srednje dolga besedila: bl. Neža Praška, bl. Jakopon Todijski (Repič vključil naslove njegovih pesmi in posamezne verze v italijanščini oz. latinščini, ki jih je sam prevedel v slovenski jezik), bl. Monald Koprski (življenjepis), sv. Hijacinta (življenjepis), čast. Janez Vianney (nauki, izreki).
- c) Dolga besedila: *Življenje sv. Ane in njeno čaščenje* (18 strani), *Življenje častitljivega Simona Filipovića, Bošnjaka, mašnika I. Reda sv. Frančiška* (26 strani), *Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju* (43 strani) in *Življenje sv. Frančiška, pisano od treh njegovih tovarišev, kateri so nekedaj z njim občevali* (92 strani).

Najobsežnejša sta Repičeva prevoda dveh življenjepisov začetnika reda sv. Frančiška Asiškega iz 13. stoletja, ki sta nastala po legendah Frančiških sodobnikov. V *Cvetju* je bil najprej objavljen krajši in nato daljši življenjepis, in sicer v nadaljevanjih neprekinjeno od 3. zvezka 19. letnika (1901) do 12. zvezka 21. letnika (1904). V najdaljšem prispevku je Repič iz latinščine prevedel znamenito *Legendo treh tovarišev* (*Legenda trium sociorum*, 1244), ki velja za najpomembnejši Frančiškov življenjepis.⁹ Besedilo govori o življenju in delu sv. Frančiška, njegovih čudežih in kanonizaciji.

Sv. Ana, mati Device Marije, ima pri Repiču posebno mesto, saj je prav njej posvečen frančiškanski samostan in cerkva v Kopru. V uvodnem odstavku v življenjepis svetnice, ki mu je na koncu dodana molitvica in devetdnevnic za češčenje, pater zapiše:

Nedavno mi je v roke prišla majhna knjižica, ki v tujem jeziku opisuje življenje preslavne matere Matere božje. Sklenil sem iz nje kaj napisati za »Cvetje«, prvič, ker prebivam v kraju posvečenem sv. Ani, drugič, ker je imela ta svetnica velike častivce v frančiškanskem redu, tretjič pa, da obudim, ali pa saj pomnožim v tebi pobožnost in zaupanje do tako slavne svetnice (*Cvetje* 1893, 234).

Življenjepis čast. Simona Filipovića (priznan l. 1875) je prevod italijanskega dela *Cenni sulla vita del Servo di Dio P. Simone Filipovič M. O. dettati dal pievano Romualdo Veccia* (Ripatransone, 1870). Članek Repič sklene z željo: »Bog daj, da bi mu v kratkem sv. Cerkev dala čast 'blaženih' in s tem neizrečeno razveselila naš red in posebno naše brate Hervate« (1901: 318).

Glede izvirnosti sem ugotovila, da so članki po večini prepisi, parafraze oz. prevodi v slovenščino iz tujih predlog, kar mestoma Repič tudi sam navaja in vir citira – avtorska pa sta dva članka o lokalnem svetniku, blaženem Monaldu Koprskem (1909; 1913), v katerih se je vsaj delno naslonil na svojo latinsko študijo *De B. Monaldo de Iustinopli (Capodistria)*, objavljeno v *Archivum franciscanum historicum* (Firenze, 1908).

3.2 Repičev pogled na življenjepisje svetnikov

Repič pri pisanju ohranja preprost ljudski ton in bralca osebno nagovarja (z glagoli v 2. os. ed.), hkrati pa si prizadeva predstaviti zglede krščanskega življenja tako, da bodo vernike nagovorili v aktualnem času. Na enem mestu tako opozarja na

⁹ Dodal je še šest poglavij, ki jih ni v stari latinski legendi in jih je vzel iz poznejšega dela italijanskega prevajalca p. Melchiorrija (1856). Repičev prevod legende je v posodobljeni obliki doživel ponatis leta 1998 v knjigi *Zapiski neznanega Peružana in Legenda treh tovarišev*, ki je izšla pri ljubljanski založbi Brat Frančišek.

razsodnost, s katero velja brati svetniške življenjepise in se po njih ravnati. Kritičen je do piscev, ki po herojsko opevajo svetnike, ne omenijo pa nobenih slabosti in grešnosti, čeprav bi po njegovo prav o teh morali pisati, saj, kot preudarno zapiše, »'vsi manjkamo v mnogih rečeh' (Jak. 3. 2) V male grehe so tudi oni padali. Toraj ne zgubimo pogumal« (1891: 292).

Z zgledi iz življenja svetih je Repič želel spodbujati pri ljudeh ponižnost, zvestobo in ljubezen do Boga, hkrati pa je poudarjal, da so tudi svetniški zgledi različni, saj Bog vsakemu določi svojo »pot do svetosti«. V življenjepis o čast. Simonu Filipoviću piše, da ni bil navezan na zemeljske, minljive stvari niti na svojo rodovino in družino. Repič ob tem pojasni, da so mnogi sveti tudi ohranjali stike z družino, saj je »celo jako koristno, ako sin, brat, hči, sestra i. t. d. iz samostana kakšenkrat piše ali tudi obiše svojo žlahto. Veči del to dobro vpliva na nje v vsacem oziru« (1900: 217–218).

Pater k prevodom življenjepisov pogosto zapiše tudi svoj komentar (v uvodu ali zaključku) kot vodilo za bralce, kako razumeti posamezen svetniški zgled. V hagiografiji bl. Neže Praške tako na primer bralki svetuje, naj se trudi po najboljših močeh služiti Bogu:

Ali ti ni mogoče biti ponižniša, poterpežliviša, kaker si? [...] Ako Bog od tebe ne tirja, da zapustiš svet in da se v samostan zapreš, tirja pa gotovo, da bolj ljubi samoto, v kateri edino on govori k sercu; in to samoto najdeš lahko, kjer in keder hočeš (*Cvetje* 1893: 75).

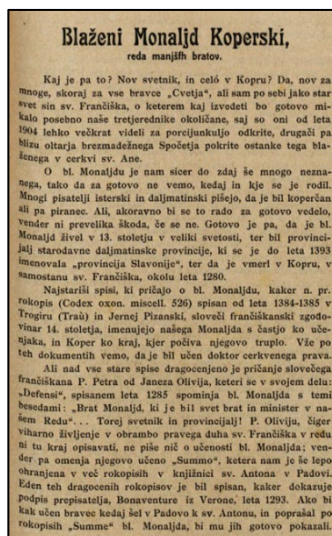
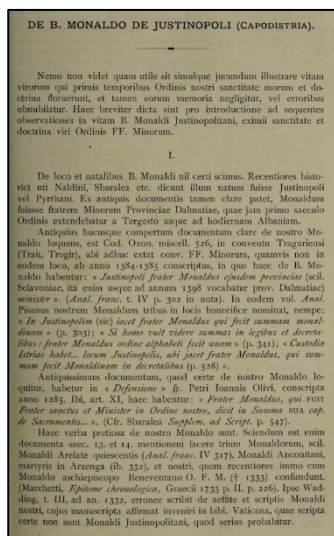
Med objavami je tudi članek o življenju bl. Monalda Koprskega, ki ga je Repič posebej goreče častil. V nadaljevanju bom natančneje predstavila dva Repičeva izvorna zapisa o Monaldu.

4 Repičeva hagiografija o bl. Monaldu Koprskem v *Cvetju* in *AFH*

Pater Hijacint se je zanimal za zgodovino svojega reda v Kopru, prebiral je kronike in znanstvena dela predvsem italijanskih zgodovino piscev. Iz zasebne korespondence¹⁰ izvemo, da je samostan v 90. letih dobil v dar zgodovinsko delo škofa Naldinija *Corografia ecclesiastica (Cerkevni krajevni opis kraja Koper)* iz leta 1700, kjer med drugim piše o pomembnosti bl. Monalda Koprskega. Repič je v krajevniku opazil dve

¹⁰ Pismo Francescu Mayerju, 22. oktobra 1913 (vir: SIKKP, fond Mayer-Lonza (1900–1950), inv. št. 6). Iz italijanščine v slovenščino ga je prevedel Peter Štoka (2017: 25–45).

napaki, tj. datacija Monaldove smrti (l. 1332, ok. 50 let prepozno) in pripisovanje avtorstva delom, ki niso njegova – napačne podatke naj bi pisci našli v kroniki iz 14. stoletja. To je patra spodbudilo v raziskovanje, preučil je vse tedaj dostopne zgodovinske vire in napisal razpravo v »preprosti in razumljivi latinščini« (Papež 2019: 103). V njej je zavzel stališče italijanskega zgodovinskega Sbaraglie, ki je vzrok za nastalo zmedo videl v tem, da so skoraj sočasno živeli štirje Monaldi, vsi poznani frančiškani. Z razpravo je Repič želel opozoriti na napake v zgodovinoписju in obuditi spomin na pomembnega Koprčana. Študija je izšla v 1. zv. 1. let. frančiškanskega znanstvenega zbornika *Archivum franciscanum historicum* (Firence, 1908; v nadaljevanju *AFH*), revije s prispevki v različnih jezikih in vsebinami o zgodovini Frančiškovega reda. Vsebinsko razpravo je kasneje prevedel v slovenščino in prirejeno za širši krog bralcev objavil v članku *Blaženi Monaldj Koperski, reda manjših bratov* (*Cvetje*, 1909). Objavi bom v nadaljevanju primerjala ob analizi prisotnosti štirih elementov hagiografskega diskurza (po Van Uytfanghu). Cilj bo ugotoviti, v čem sta besedili skladni in v čem se razlikujeta. Zanimalo me bo, ali je v *AFH* kljub predpisani strokovnosti in objektivnosti v patrovem izrazju prisoten tudi subjektivni izraz, značilen za hagiografsko pisanje, sploh pri opisovanju svetega življenja in osebnih vrlin brata Monalda. Patrov ubeseditveni slog iz študije bom primerjala s člankom v *Cvetju*, kjer je pričakovati več subjektivne, čustveno obarvane diktije.

Slika 3 in 4: Repičeva razprava o bl. Monaldju Koperskem v *AFH*, 1908 (levo) in članek o njem v *Cvetju*, 1909 (desno)

Vir: *Archivum franciscanum historicum* (1908: 231); *Cvetje z vertov sv. Frančiška* (1909: 17)

5 Analiza Repičevega hagiografskega diskurza o Monaldu

V pričujočem poglavju bom primerjalno analizirala Repičevi objavi o Monaldu Koprskem, torej razpravo v *AFH*¹¹ in članek v *Cvetja*. Izhodišče za primerjavo bodo naslednji elementi hagiografskega diskurza, kot jih je opredelil sodobni teoretik Van Uytfanghe:

- a) božanska oz. sveta osebnost;
- b) stilizirano besedilo v odnosu do historične stvarnosti, subjektivnost in ustno izročilo;
- c) izstopajoča performativna funkcija besedila pred informativno;
- č) teme in arhetipi iz izročila o vrlinah in čudežih (1993: 146–149; 2011: 37–43).

5.1 Subjekt je sveta osebnost

Prvemu merilu ustrežata obe deli, imamo torej sveto osebnost bl. Monalda Koprskega. Repič v zgodovinskih virih ni mogel najti letnice o Monaldovem rojstvu, saj so se s tem ukvarjale šele poznejše raziskave s konca 20. in začetka 21. stoletja (v Jenko 2016). S podatki, s katerimi je razpolagal, Repič o Monaldu piše kot o **preslavnem možu velikega uma in svetosti** ter podaja naslednje informacije: živel je v veliki svetosti, bil je provincial starodavne dalmatinske province Slavonije, napisal je *Summo*, umrl v Kopru ok. leta 1280, ostanki pa počivajo v samostanu sv. Frančiška.

Študijo v *AFH* začne z besedami:

Vsakemu je jasno, kako koristno in prijetno je osvetliti življenje mož, ki so se v prvih letih našega reda odlikovali po svetosti značaja in nauku, pa je vendar spomin nanje zanemarjen ali pa zamračen z zmotami.

Tako sproščeno pa nagovori bralce *Cvetja*: »Kaj pa je to? Nov svetnik, in celo v Kopru?«, in pojasni, da od leta 1904 lahko tukajšnji verniki v cerkvi sv. Ane za »porcijunkuljo« (tj. 2. avgusta, na dan popolnega odpustka) vidijo odkrito skrinjo z relikvijami.

¹¹ Besedilo je v slovenščino prevedel p. Miran Špelič (2019: 105–110).

5.2 Stilizirano besedilo, subjektivnost in ustno izročilo

Besedilo študije v *AFH* se izogiba stilizaciji v prid strokovnosti in znanstvenosti, kar je vidno po piščevem doslednem citiranju zgodovinskih virov. Besedilo je iz štirih delov: prva dva bi žanrsko lahko opredelili kot zgodovinsko razpravo. V drugem delu zapiše, da v Kopru nimajo nobenega kodeksa, ki bi pričal o Monaldovih delih, da pa je preko povezav prišel do podatka, da so našli v padovanski knjižnici »Antoniana« šest kodeksov Monaldove *Sume* (iz 13. stoletja, najstarejši z letnico 1293, Bologna). Repič pravi, da je slišal, da je tudi v neki knjižnici v Bologni kodeks, vendar »zaradi svojega položaja« teh kodeksov ne more natančno opisati (v živo jih ni videl). Tretji in četrti del sta poročili o dveh pomembnih dogodkih iz leta 1901 in 1904 v zvezi z Monaldovimi relikvijami. P. Repič si je prizadeval, da bi se relikvije vrnile v samostan in bi se spet častile kot nekoč. Z vztrajnim pisanjem verskim odločevalcem je dosegel, da so 25. marca 1901 relikvije vrnili v samostan. Drugi dogodek pa se je zgodil po odobritvi iz Rima, ko je 24. junija 1904 tržaško-koprski škof dr. Nagl po cerkvenih predpisih pregledal in potrdil avtentičnosti skrinje z relikvijami, ki so jo 1. avgusta prenesli iz samostana v cerkev in izpostavili javnemu čiščenju. Repičev slog je dokumentaren z izkušnostjo arhivarja, sklicuje se na pisno korespondenco – pove, komu je vse pisal v zvezi z zadevo, navaja točne datume, številko omenjenega odloka, kot v zapisniku popiše udeležence pri obredu z imenom, priimkom in funkcijo; leseno skrinjo in njeno vsebino opiše s fotografsko natančnostjo, vključno z njenimi merami. Slog pisanja in prevladujoča objektivnost sovpadata z mestom objave razprave. Njeni bralci bodo predvsem izobraženi redovniki in duhovniki.

Je pa zato članek za *Cvetje* (1909) napisan bolj poljudno, s subjektivnimi komentarji avtorja. Z občutkom je doziral količino informacij in zgodovinskih virov izpostavljajoč po njegovi oceni tiste najpomembnejše. Tako omeni glavno delo, Monaldovo *Sumo*, katere rokopise hranijo v knjižnici v Padovi, in doda: »Ako bi kak učen bravec kedaj šel v Padovo k sv. Antonu, in povprašal po rokopisih 'Summe' bl. Monaldja, bi mu jih gotovo pokazali« (prav tam: 17). Imena zgodovinopiscev posloveni (p. Peter Janez Olivi), pri stvarnih imenih pa književna dela navaja v izvorniku med narekovaji (npr. »Defensi«, »Summa«), ime padovanske knjižnice »Antoniane« v slovenskem članku posloveni v »knjižnica sv. Antona«.

V nadaljevanju zapiše tudi dva ljudska spomina (*Cvetje* 1909: 18) iz ustnega izročila:

Nedavno naj bi »pisavcu teh verst« znan koprski mizar povedal, da je kot otrok v družini, kjer so hranili ostanke, videl to skrinjico, in ko je za to povedal stari materi, je ta odvrnila, da jo prav dobro pozna, saj jo je mnogokrat »videla in poljubila v nekdanji cerkvi sv. Franciška«.

Ta spomin potrjuje prisotnost Monalda v zavesti lokalne verske skupnosti in priča o živosti njegovega kulta češčenja. Drugi spomin pa je vezan na usodo skrinjice z relikvijami, ki je po l. 1806, ko je Napoleon I. zaprl samostan, večkrat zamenjala lastnika, dokler ni proti koncu 19. stoletja pristala v koprski stolni cerkvi – tam niso prepoznali njene vrednosti in je niso posebej čistili, enkrat naj bi bila celo v nevarnosti, da jo zakopljejo na pokopališču, »tako je vsaj pred več leti pisavec teh verst slišal od zanesljive osebe« (prav tam). S tem Repič upravičuje svoja prizadevanja, da so relikvije prišle nazaj v frančiškanski samostan. Teh dveh zapisov v študiji ni.

Repič Monaldovo svetost utemeljuje tudi z ohranjenostjo telesnih ostankov (1909: 18), kar slikovito opiše v poznejšem članku o prenosu relikvij:

Po pazljivem ogledovanju zabojevka, prem. g. škof (dr. Andrej Karlin, op. p.) vkažejo odstraniti debelo mrežo, na kar se začno vun jemati in snažiti sv. ostanki. Čudno! Bolj ko gre to delo naprej, zmirom več kosti in koščic se prikaže. Pred nami je skoraj celo človeško okostje, le par kosti manjka. Nepopisljivo veselje! (*Cvetje* 1913: 272)

5.3 Razmerje med prevladujočo »performativno« in »informativno« funkcijo besedila

Besedili sem nadalje opazovala z vidika funkcije pripovedi, ki je po Van Uytfanghu na podlagi opazovanj pri zgodnjekrščanskih piscih hagiografij prevladujoče »performativna« (Movrin 2016: 82, Koron 2016: 244). Po merilih klasične retorike se je hagiografska pripoved prvih piscev odmikala od platonične *diégésis* (pripovedi kot poročanja) proti mimetični *diégésis* (posnemanje oz. reprezentacija), saj so avtorji s ciljem »transformacije občinstva« svetniški zgled izpostavili kot model za posnemanje idealnega krščanskega življenja (Rapp 1998: 431–448). Izpostavljena performativna funkcija besedilo približa »apologiji, idealizaciji, poučevanju ter vzgajanju drugih« (Movrin 2016: 82), čemur ustreza selektivno prikazovanje biografskih dejstev (Koron 2016: 251).

Koron, ki je opazovala »hagiografski diskurz« v zgodnjih biografijah o Prešernu (s tezo o nacionalnem kulturnem svetniku), je izstopajočo performativno funkcijo besedil prepoznala pri avtorjih, ki »skušajo prepričati, torej apologetsko zagovarjati, idealizirati, podati svoje junake kot posnemanja vreden narodni zgled in tako prek njih propagirati nacionalno misel in način življenja, ki ga ti utelešajo« (2016: 244).

V Repičevih objavah o Monaldu je performativna funkcija neposredno izražena na mestih, kjer pisec Monalda predstavlja že kot svetnika, npr. »bil je svetnik«, »kosti bl. Monalda«, »relikvije bl. Monalda« (v *AFH*); »živel je v veliki svetosti«, »naš bl. Monald«, »sv. ostanki«, »sv. kosti« (v *Cvetje*) in z afirmacijo svetniškega češčenja, npr. »naši ljudje bodo z velikim zaupanjem hodili molit na njegov grob« (v *Cvetje*).

V funkciji performativnosti je tudi selektivna izbira informacij iz Monaldovega življenja: bil je minister starodavne dalmatinske province Slavonije, doktor cerkvenega prava in avtor *Summe*, umrl je v Koprju v samostanu sv. Frančiška ok. l. 1280, bil je svetnik in učenjak. Selekcija biografskih podatkov, ki jih je pisec zapisal za bralce *AFH* in *Cvetja*, je bila različna. Npr. o Monaldovem kraju in dataciji rojstva zgodovinopisci navajajo različne podatke – v prvem prispevku je citiral vse poznane zgodovinske vire, v drugem pa je zapisal:

Mnogi pisatelji isterski in daljmatinski pišejo, da je bil koperčan ali pa piranec. Ali, akoravno bi se to rado za gotovo vedelo, vendar ni prevelika škoda, če se ne (*Cvetje* 1909: 17).

S tem je nakazal, da bo tisto, kar bo v nadaljevanju izpostavil, po njegovi presoji pomembnejše – to sta dve Monaldovi vrlini, *svetost* in *učenosť*. Bralce želi prepričati predvsem o Monaldovi *svetosti*. Prepričevalno vlogo v povedanem nadalje krepi z različnimi izrazi intenzitete, in sicer s krepitvami, kot so: pridevniki (»v veliko veselje samostanske družine«, »naši ljudje bodo z velikim zaupanjem hodili molit na njegov grob«), presežniki (»telo tega preslavnega moža«), prislovi (»pobožnega ljudstva, katero je pazljivo poslušalo govor pokojn. kanonika«), členki (»koprške/istrske vernike bo gotovo mikalo kaj izvedeti o njem«, »saj je stara skoraj 300 let«), ekspresivno besedišče (»Vesetje imeti pri sebi te starodavne svetinje je bilo veliko, ali ne popolno!«, »[skrinjica] je od zunaj jako nečedna«, »Ali, žalibog, sv. ostanki so se smeli deti le v samostansko notranjo kapelico, nikaker pa ne v cerkev!«, »Gdor premišljuje, kako so [telesni ostanki] zopet prišli iz teme na svitlo«) in vzklične povedi (»[skrinjica] je od zunaj jako nečedna, saj je stara skoraj 300 let!«, »Ali, žalibog, sv. ostanki so se smeli deti le v samostansko notranjo kapelico, nikaker pa ne v

cerkev!«, »Vesetje imeti pri sebi te starodavne svetinje je bilo veliko, ali ne popolno!«, »O da bi naš bl. Monald čimprej dosegel polno češčenje, kakršno sveta Cerkev običajno podeljuje blaženim nebeščanom!«).

Omenjeno izrazje predstavlja podkrepitve izpostavljenim argumentom o Monaldovi svetosti in učenosti, hkrati pa na mestu, kjer Repič piše o slabem stanju lesene skrinjice s telesnimi ostanki, apelira na potrebo po novem, dostojnem relikviariju (kar se je uresničilo štiri leta pozneje).

Iz primerjave je razvidno, da je v *Cvetju* besedja v performativni funkciji oz. z izpostavljenim prepričevalno vlogo več. V obeh delih je Repičev glas performativen, ko afirmira Monaldovo svetost (bl. Monald, sv. kosti ...). Selektivnost pri podajanju informacij je izrazita v *Cvetju*, medtem ko v *AFH* prevladuje informativna funkcija pripovedi (avtor ne selekcionira, pač pa predoči vse poznane zgodovinske vire). Tudi besednih in stavčnih krepilcev, ki krepijo funkcijo performativnosti in prepričevalno vlogo besedila, je v *Cvetju* več. Škrabčeva verska revija je krožila tudi med koprskimi oz. istrskimi bralci, in prav slednje je Repič s pisanjem o Monaldu v prvi vrsti nagovarjal. Performativna funkcija se torej kaže v Repičevem namenu, da bi vernike prepričal o svetosti in veličini tega Božjega služabnika, da bi v njih vzbudil (narodni) ponos in spodbudil njegovo češčenje.

5.4 Izročilo o vrlinah in čudežih in kult češčenja

Repič eksplicitno o čudežih ne poroča v nobenem besedilu. O kultu blaženega piše v *Cvetju* (ljudski spomin na češčenje skrinjice z relikvijami, oltarno češčenje ob prazniku od l. 1904 naprej). Tudi drugi viri potrjujejo, da je kult češčenja bl. Monalda Koprškega (Olivi in po njem drugi zgodovinarji ga imenujejo *frater sanctus*) v Istri in Dalmaciji prisoten že od 13. stoletja (Evangelisti 2011). Pokopan je bil v cerkvi sv. Frančiška v Koprju, v kamnitem sarkofagu, ob katerem naj bi se začeli dogajati čudeži (p. Oddi 1474 v Korošak 2009: 13), zato so njegovo telo l. 1617 preložili v skrinjo in jo postavili na oltar v javno češčenje 1. in 2. avgusta, ko se slovesno obhaja asiški porcijunkulski popolni odpustek (Naldini 1700: 339). Častili so ga vse do l. 1806, ko je Napoleon minoritski samostan ukinil, relikvije pa so od tedaj zamenjale več lastnikov, preden so se vrnile v Koper (Repič v *Cvetje* 1909: 18–19; Korošak 2009: 13–14).

Pater Repič se je tudi po objavah Monaldovega življenjepisa aktivno zavzemal, da bi bile relikvije, ki jih je škof dr. Nagl l. 1904 po posredovanju potrdil v javno češčenje (s čimer se je obudil Monaldov kult!), dostojno hranjene, Monald pa dosegel »čast oltarjev« (Cvetje 1909: 19). Pisal je v Rim in trud se je obrestoval.¹² 22. julija 1913 so pod vodstvom škofa dr. Karlina očistili sv. kosti in jih preložili v novo skrinjico, zapečatili in izpostavili na oltarju sv. Didaka pri glavnih cerkvenih vratih. O tem nadvse pomembnem dogodku je bralcem Cvetja pisal v članku *Preloženje sv. ostankov bl. Monaldija Koperskega, reda manjših bratov* (1913: 271–272). Pri svetem obredu je bil prisoten tudi p. Hijacint. V starem lesenem zaboječku iz l. 1617 je našel še nekaj predmetov, ki pričajo o Monaldovem češčenju v 17. in 18. stol. (medeninasti križci, medaljoni Marije in svetnikov, koščki rožnega venca, voščene kaplje in štirje kovani goriški soldi iz srede 18. stoletja – goriški denar naj bi krožil tudi po Istri). Z »najdbo« je seznanil tudi bralce Cvetja.

6 Zaključek

Pater Hijacint Repič je posebno mesto v svojem pastoralnem delu namenil preučevanju hagiografij. Vernike je v pisani besedi poučeval o zgledih iz življenja svetnikov, na kar kažejo številne objave v reviji *Cvetje z vertov sv. Frančiška*. Analiza je zajela 31 različno dolgih hagiografskih člankov, med katerimi sta tudi obsežna prevoda dveh znamenitih življenjepisov sv. Frančiška Asiškega, ki sta izhajala v nadaljevanjih skoraj tri leta (1901–1904) – prevod *Legende treh tovarišev* je bil ponatisnjen še konec 90. let prejšnjega stoletja. Kot knjižničar najbolje založene samostanske knjižnice v Kopru je Repič dostopal do pomembnejših zgodovinske in teološke del tistega časa (v Štoka 2017). Interes za lokalno zgodovino reda ga je pripeljal do frančiškana bl. Monalda Koperskega iz 13. stoletja. Preučil je zgodovinske vire o njegovem življenju in delu ter napisal znanstveno študijo v *AFH* in članek v *Cvetju*. Izvirna zapisa sta vsebinsko podobna, a jezikovno in žanrsko različna. V pisanju lahko opazimo, da se slog, podatkovna obvestilnost in jezik ubeseditve spreminjajo glede na naslovnika: v *Cvetju* so bili to preprosti, pobožni slovenski bralci, ki jih je pater želel poučiti in navdušiti za posnemanje zgleda svetnikov in njihovo češčenje; v *AFH* pa glede na piščevo kritično navajanje zgodovinskih virov lahko predpostavljamo, da je želel napisati znanstveno utemeljeno razpravo, glede na izbrano latinščino pa je bilo besedilo namenjeno v prvi vrsti sobratom iz reda in drugi izobraženi bralski publiki.

¹² V *Cvetju* pravi, da je bilo treba »mnogo dopisovanj«, da je prišlo »celo do jako velikih težav« (1913: 271–272).

Primerjava dveh Monaldovih življenjepisov z vidika štirih elementov hagiografskega diskurza je pokazala, da se besedili (poleg jezika) najbolj razlikujeta na ubeseditveni ravni, torej v slogu pisanja in obvestilnosti, ter glede prevladujoče funkcije. Obe besedili najprej izpostavljata zgodovinska dejstva o Monaldovem življenju in delu, nato pa poročata o dveh za Repiča, koprski samostan in versko skupnost pomembnih dogodkih v zvezi z relikvijami. Slog besedila razprave je poročevalski in dokumentaren, članek pa je napisan poljudno, biografski podatki so selekcionirani, ekspresiven slog in elementi ljudskega izročila krepijo stilizacijo besedila. Za hagiografski diskurz značilna performativnost se pri obeh besedilih kaže v tem, ko pisec Monalda imenuje za *blaženega*, njegove telesne ostanke pa *svete*, s tem da so nekatere druge besedne in stavčne prvine, ki krepijo prepričevalno vlogo v funkciji performativnosti, izraziteje prisotne v *Cvetju*.

Repičeva vztrajnost in pronicljivost je pripomogla, da se je češčenje Monalda po 100-letnem zatišju obudilo, da se je sprožil postopek beatifikacije zanj, relikvije pa dostojno prenesle v cerkev v javno češčenje. Do danes postopek beatifikacije Monalda Koprskega ostaja odprt, čeprav kult češčenja v tržaško-istrskem prostoru kaže na to, da ga verska skupnost že davno časti kot *blaženega*. Danes zapečatenata skrinjica z relikvijami krasi oltar cerkve sv. Marije Velike v Trstu, kamor ob prazniku blaženega 19. junija romajo zlasti verniki istrskih korenin.¹³ Zadnje desetletje se na Koprskem in širše ponovno obuja zanimanje zanj in za njegovo delo, o čemer pričajo tako dogodki kot prispevki slovenskih in italijanskih strokovnjakov. V Kopru se od leta 2010 okrog Monaldovega goda (po frančiškanskem brevirju je to 9. novembra) zvrstijo tradicionalni Monaldovi dnevi. Takrat pridejo na ogled in češčenje Monaldove relikvije, zaokroži pa jih znanstveni oz. strokovni posvet (tudi v Jenko 2016: 190).

Viri in literatura

Konzultirani so bili naslednji arhivski viri iz Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper (SIKKP):

- Fond Hijacint Repič
- Fond Mayer-Lonza (1900–1950)

¹³ Molitev k bl. Monaldu Koprskem: *O Jezus, naš Odrešenik in Zveličar, ki si obogatil dušo tvojega zvestega služabnika Monalda z zakladi milosti in ga obdaril s čudeži, poslušaj našo molitev, ko se nate obračamo z zaupanjem in njegovo priprošnjo. Pommoži v nas vero, upanje in ljubezen, da bi te ljubili iznad vseh stvari in bi zaradi tvoje ljubezni ljubili tudi našega bližnjega. Posebno varuj njegove častilce v Istri in kjerkoli so razkeropljeni [podčrtala D. K.]. Ohrani v njih krščanske kreposti, ki so jih poddedovali od svojih očetov. Poleg tega te prosimo, o Božji Zveličar, podeli nam milosti, ki jih sedaj potrebujemo ... in jih z zaupanjem pričakujemo po zaslugah in priprošnji tvojega zvestega služabnika Monalda. Amen.* (Korošak 2009: 35; v italijanski dostopno na: <http://www.santiebeati.it/dettaglio/92049>)

- Daniele BOLOGNINI: *Beato Monaldo da Capodistria*. Preghiera. Dostop 4. 10. 2022 na <http://www.santiebeati.it/dettaglio/92049>.
- Bratje frančiškani. Frančiškanski samostan Koper. Dostop 3. 10. 2022 na https://www.franciskani.si/?page_id=182.
- Cvetje z vertov sv. Frančiška. 1880–1944. Dostop 12. 5. 2022 na <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:spr-G79CD07U>.
- Hippolyte DELEHAYE, 1907: *The Legends of the Saints: An Introduction to Hagiography*. Prev. V. M. Crawford. Dostop 6. 2. 2022 na <https://archive.org/details/legendsofsaintsi00dele/page/n3/mode/2up?view=theater>.
- Paolo EVANGELISTI, 2011: MONALDO da Capodistria. *Dizionario Biografico degli Italiani*, 75. Rim: Istituto della Enciclopedia Italiana. Dostop 8. 2. 2022 na [https://www.treccani.it/enciclopedia/monaldo-da-capodistria_\(Dizionario-Biografico\)](https://www.treccani.it/enciclopedia/monaldo-da-capodistria_(Dizionario-Biografico)).
- Thomas HEAD, 2001: Introduction. *Medieval Hagiography: An Anthology*. Ur. Thomas Head. New York: Routledge. xiii–xxxviii.
- Ana JENKO, 2016: Opombe k življenju in delovanju blaženega Monalda. *Acta Histriae* 24/2. 189–202. Dostop 6. 2. 2022 na: <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-6TV5M03Y>.
- Alenka KORON, 2016: Hagiografski diskurz v zgodnjih biografijah o Prešernu. *Kulturni svetniki in kanonizacija*. Ur. Marijan Dovič. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 239–253.
- Bruno J. KOROSAK, 2006: *Anton Hijacint Repič: (1863–1918): frančiškan pri sveti Ani v Kopru*. Nova Gorica: Branko.
- –, 2009: *Brat Monald Koprski: božji služabnik: frančiškan*. Nova Gorica: Branko.
- Diana KOŠIR, 2022: Slovenski kulturni utrip na prelomu stoletij na Koprskem. *Slovenski jezik in književnost med kulturami*. Zbornik Slavističnega društva Slovenije 32. Ur. Matej Šekli in Lidija Rezoničnik. Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije. 115–125.
- Vilma KRAPEŽ, 1989: Hijacint Repič in njegova zapuščina v Koprski knjižnici. *Knjižnica* 33/2. 137–139.
- Vesna MIKOLIČ, 2019: Jezikoslovec p. Hijacint Repič ali jezik kot krmilo. *Pojoča lilija v vrtu Svete Ane*. Ur. Peter Štoka. Koper: Frančiškanski samostan Sv. Ane. 18–31.
- David MOVRIN, 2016: Evropska hagiografija med Bogom in narodom. *Kulturni svetniki in kanonizacija*. Ur. Marijan Dovič. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 79–89.
- Paolo NALDINI, 1700: *Cerkevni kerajepis ali Opis mesta in škofije Justinopolis, ljudsko Koper*. Ur. Darko Darovec. Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko: Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije: Škofija, 2001. (Knjižnica Annales Majora).
- Ignac NAVERNIK, 2019: Skrb p. Hijacinta Repiča za cerkveno petje in glasbo. *Pojoča lilija v vrtu Svete Ane*. Ur. Peter Štoka. Koper: Frančiškanski samostan Sv. Ane. 33–82.
- –, 2020: REPIČ, Anton – pater Hijacint OFM. (1863–1918). *Obrazj slovenskih pokrajin*. Mestna knjižnica Kranj. Dostop 20. 7. 2022 na <https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/repic-anton-pater-hijacint-ofm/>.
- Viktor PAPEŽ, 2019: P. Hijacint Anton Repič OFM (1863–1918). *Pojoča lilija v vrtu Svete Ane*. Ur. Peter Štoka. Koper: Frančiškanski samostan Sv. Ane. 103–104.
- Claudia RAPP, 1998: Storytelling as Spiritual Communication in Early Greek Hagiography: The Use of »diegesis«. *Journal of Early Christian Studies* 6/3. 431–448.
- Hijacint REPIČ, 1908: De B. Monaldo de Iustinopoli (Capodistria). *Archivum Franciscanum Historicum* 1/2–3. 231–234. Prev. Miran Špelič. *Pojoča lilija v vrtu sv. Ane: Zapuščina patra Hijacinta Repiča OFM*. Koper: Frančiškanski samostan, 2019. 105–110.
- –, 2017: Neobjavljena pisma glede najdbe dveh listin in prenosa relikvij bl. Monalda Koprskega. *Biseri Monaldove knjižnice*. Ur. Peter Štoka. Koper: Frančiškanski samostan sv. Ane. (Bibliotheca Monaldina, 4). 25–45.
- Jean-Claude SCHMITT, 1983: *Les saints et les stars: le texte hagiographique dans la culture populaire*. Pariz: Editions Beauchesne.
- –, 1984: La fabrique des saints. *Annales: E S C* 39/2. 286–300.
- Viktor SMOLEJ, 2013: Repič, Hijacint (1863–1918). *Slovenska biografija*. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU. Dostop 20. 7. 2022 na <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi502667/#slovenski-biografski-leksikon>.

- Izvirna objava v: *Slovenski biografski leksikon*. 9. zv. Raab - Schmid. Alfonz Gspan et al. Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960.
- Peter ŠTOKA, 2017: Značilnosti samostanskih knjižnic manjših bratov v Kopru. *Biseri Monaldove knjižnice*. Ur. Peter Štoka. Koper: Frančiškanski samostan sv. Ane. (Bibliotheca Monaldina, 4). 47–56.
- Marc VAN UYTFANGHE, 1993: L'hagiographie: Un 'genre' chrétien ou antique tardif? *Analecta Bollandiana* 111. 135–188.
- –, 2011: L'origines et les ingrédients du discours hagiographique. *Sacris Erudiri* 50. 35–70.

SUMMARY

The article provides an insight into the hagiographical work of the Franciscan priest Hijacint Repič, who lived and worked in Koper (in the province of St. Jerome) at the transition from the 19th to the 20th century. Most of the hagiographic texts with his signature were published in the Christian journal *Cvetje z vertov sv. Frančiška* (in the years 1881–1916), edited by the Franciscan friar and well-known linguist Stanislav Škrabec. In Repič's handwritten legacy we find other biographies of the saints in Croatian and Italian, which the priest carefully kept and occasionally used when venerating the saint's shrines. Most of the texts were copied from foreign originals, adapted or translated into Slovenian (Repič was proficient in Croatian, Italian, Latin and German in addition to his mother tongue). Of particular note is the original study by the priest Repič, written in Latin, *De B. Monaldo de Iustinopli (Capodistria)*, which was first published in the Franciscan journal *Archivum franciscanum historicum* (Florence, 1908). Repič knew the little-known information about the life and work of the Franciscan friar Monaldo Koprski from the historical sources available at the time (and also quoted them consistently), but he drew attention to some dilemmas and errors that occur throughout the historiography. In the study he described the fate of Monaldo's relics and his efforts to bring them back to Koper, which is also confirmed by the preserved letter correspondence in the legacy. In the light of modern views on hagiography, it will be examined what features and elements of hagiographic discourse Repič's study of Monaldo Koprski has (biography of the saint, transmission of virtues and miracles, the relationship between the performative and informative function of the text, etc.). We will also be interested in the cult of veneration of Monaldo Koprski, who long ago received the title of Blessed within the Franciscan Order and in the local religious community, especially in the area of Koper and Trieste, although the official process of beatification has not yet been completed.